

Botaniska Sällskapet i Jönköping

STYRELSENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2010

Allmänt

Verksamhetsåret 2010 har omfattat 6 föredrag med bildvisningar och 7 exkursioner inklusive de Vilda Blommornas dag. Årsmötet med efterföljande föredrag hölls den 24 februari. Nedan följer en redovisning av dessa under punkten sammankomster.

Samkvämen har som vanligt under de senare åren hållits i Allianskyrkan, Östra Storgatan 56, Jönköping.

Styrelsen har haft 5 protokollförda sammanträden under året.

Botaniska Sällskapet är medlem i Föreningen Smålands Flora. Årsavgiften är 75 kr och i denna ingår medlemsbladet Parnassia, som utkommer med två nummer per år.

Sällskapet är också medlem i Svenska Botaniska Föreningen. Årsavgiften är 295 kr vilket inkluderar medlemsskriften Svensk Botanisk Tidskrift, sex nummer per år. Sällskapet representerades av Magnus Thorell på Svenska Botaniska Föreningens föreningskonferens.

Sällskapet har köpt in 5 böcker om Jönköpingsbotanisten Erik Leonard Ekman, ”Plantae Ekmanianae” att ha som arvode till föredragshållare.

Vår medlem Lennart Akselson avled i januari. Styrelsen beslöt att hedra honom genom en gåva till minnesfonden på 250 kr. Lennart föddes 1932 och var medlem i föreningen sedan 1960-talet. Han ingick under en period som sekreterare i styrelsen, men framförallt var han föreningens revisor under många år. Lennart ägde en enastående boksamling och intresserade sig särskilt för växterna i litteraturen och gamla örtaböcker. I botanikens kulturhistoria besatt han en otrolig lärdom, vilken han delade med sig av genom intressanta inlägg och kommentarer vid exkursioner och föreningsmöten.

Under hösten avled även Bertil Ström, född 1940 och medlem i föreningen sedan många år. Bertil växte upp i Öggestorp och studerade botanik i Göteborg och arbetade några år med floran i Ecuador. Han återkom till Jönköping omkring 1970 för arbete på Länsstyrelsen. Därefter blev det tjänst på Länsstyrelsen i Mariestad, där han arbetade till sin pensionering, största delen av tiden som naturvårdsdirektör. Bertil gladde föreningens medlemmar flera gånger med inspirerande föredrag och exkursioner. Särskilt minns vi framträdandet som Carl von Linné, då iförd stilenlig rokokokostym.

Ekonomi

Sällskapets kassabehållning uppgick vid årets slut till 27.754:32 kr, fördelat på plusgiro 21.972:90 kr, bankkonto 5.126:42 kr och kontant i kassan 655 kr.

Stödjande myndighet

Jönköpings kommuns kulturnämnd har under året anslagit 3 000 kr till Sällskapets verksamhet.

Medlemsantal

Sällskapet hade 31 december 2010 156 medlemmar, varav 6 barn, som betalt medlemsavgift. Under året har 11 medlemmar lämnat Sällskapet och 12 medlemmar har tillkommit. Även om medlemsutvecklingen, sett totalt under de senaste åren, haft en svagt negativ trend så är Botaniska Sällskapet i Jönköping Sveriges mest aktiva, lokala, botaniska förening.

Medlemsavgift

Medlemsavgiften 2010 har varit 75 kr för vuxen och 10 kr för ungdom under 20 år.

Naturvård

Sällskapet har under året varit representerat i Naturvårdsgruppen i Jönköpings kommun genom Magnus Thorell och Marianne Rydén. Sällskapet har utsett Göte Bengtsson att delta i ett skötselråd för Bondbergets naturreservat.

Sällskapet har också lämnat två skriftliga yttranden till kommunen:

- yttrande angående Rocksjöreservatet i vilket Sällskapet är mycket positivt till förslaget och nöjt med att de viktigaste botaniska värdena ingår i förslaget till reservat.
- yttrande angående skötselplan Taberg. Sällskapet framförde synpunkter på skötsel och restaurering av slättermarkerna i anslutning till västra toppen.

Växtplatsen för gatmålla på Torpa har rensats på konkurrerande vegetation. Gatmållan har blommat med ett 50-tal exemplar under 2010.

Några av föreningens medlemmar har deltagit i ArtDatabankens floraväkteri för rödlistade arter. Rapporter om individantal och eventuella hotbilder har lämnats till Margareta Edqvist som samordnar denna verksamhet i Småland.

Styrelsen har under året besvarat en enkät/kartläggning från Lettland om ideella föreningar och naturvård i de Nordiska länderna.

Föreningen har till Stadsbyggnadskontoret lämnat en förteckning över växter som finns i den s k Atteviksdammen i anlutning till det nybildade Rocksjöreservatet. Föreningen medverkade även med botanisk guidning vid Atteviksdammen under den s k John Bauerdagen den 4 juni.

Information och kommunikation

Sällskapet hänger med och kommunicerar nu via sociala medier i och med att vi sedan den 12 juni startat en blogg. Bloggen har lagts upp av vår medlem Karin Pilkvist. Antalet inlägg under året har varit 40 och det har främst handlat om botaniska tips från vårt område samt inlägg om exkursioner och sammankomster. Varmt välkomna att följa bloggen fortsättningsvis.

Botaniska bloggen nås via - <http://botaniskabloggen.blogspot.com>.

Under året har hemsidan uppdaterats och adressen är: www.sbf.c.se/bsj. Vår medlem Åke Jönsson har skött sidan. Normalt har styrelsen också påmint medlemmarna om kommande programpunkter via e-post till de medlemmar som har angivit en e-postadress. Har ni e-post så är ni välkomna att meddela styrelsen den genom att skicka ett e-brev till kassaförvaltaren: lennart.persson@lansstyrelsen.se

Under året har vårt informationsblad uppdaterats och tryckts upp i 200 exemplar.

Bibliotek

Sällskapets bibliotek förvaras på Naturskyddsföreningens gård i Ingaryd. Det har under året besiktigats av styrelsen.

Södra Vätterbygdens Flora

Styrelsen har under året varit i kontakt med Hans Thulin och diskuterat hans arbete. Hans arbetar med artförteckningen. Floraarbetet är tidskrävande och för att markera en nystart av arbetsformer där flera i föreningen kan involveras har styrelsen beslutat att upplösa den gamla florakommittén. En ny florakommitté har bildats med Martin Sjödahl som ordförande. Utöver detta ingår i nuläget Hans Thulin, Marianne Rydén, Magnus Thorell, Anders Bertilsson och Margareta Edqvist. Kommittén har ännu inte börjat verka. Nya florakommitténs första uppgift är att ta fram en tidsplan och en finansieringsplan för det fortsatta arbetet. Hans är underättad om tankarna med den nya arbetsformen.

Styrelse och övriga funktionärer

I styrelsen har följande personer ingått:

Martin Sjödahl, ordförande

Magnus Thorell, vice ordförande

Marianne Rydén, sekreterare

Lennart Persson, kassaförvaltare

Anders Bertilsson, programansvarig

Göte Bengtsson

Britta Pilkvist, pressansvarig

Revisorer:

Ulla Staaf

Åke Jönsson

Kerstin Pilkvist, suppleant

Valkommitté:

Bengt Olsson

Mikael Krantz

Klas Balkhed

Sammankomster

27 januari. David Ståhlberg: Georgien – en botanisk hotspot med dramatisk historia.

En spännande reseberättelse om ett fascinerande land. Växter, natur och landskap varvat med kultur och historia presenterades av vår medlem David Ståhlberg.

Årsmöte. 24 februari. Fenologi med Linda Hassel. (under 20 deltagare).

Årsmötet lockade inte många i år. Förmodligen berodde detta på en kombination av olympiska spel och bister väder. Innan årsmötesförhandlingarna berättade Linda Hassel från länsstyrelsen om arbetet med följa växternas fenologi, det vill säga när i tiden de blommar eller när bladen slår ut. På detta vis kan man se effekterna av klimatförändringarna. Linda håller på och skapar ett nätverk med personer som rapporterar standardiserat och Jönköpings län är särskilt väl lämpat eftersom det finns en del geografiskt säkra uppgifter som är över 100 år gamla. Genom att följa upp dessa under några år kommer bilden av hur mycket tidigare våren numera är för växterna att bli tydlig. Efter årsmötesförhandlingarna visade ordföranden statistik över deltagarantalet vid Sällskapets olika aktiviteter och bilder från en resa till fjället Pältsa i nordligaste hörnet av Sverige.

24 mars. Kurt-Anders Johansson: Naturen i Rumänien. (34 deltagare).

Ännu en spännande reseberättelse med botanisk inriktning. Berg, skogar, stäpper och särskilt bevarade äldre odlingslandskap handlade det om.

26 april. Vårvandring på Nyponkullen med Martin Sjödahl (15 deltagare).

Årets traditionella (sjunde året med Martin Sjödahl som ledare) vårvandring hölls på Nyponkullen i Norrahammar. Det blev en lagom lång vandring med fikapaus på bergets topp. Som vanligt var målet för vandringen en blommande ört per deltagare, något som gick bra 2004, 2005 och 2008, men misslyckades 2006, 2007 och 2009. I år lyckades vi, sammantaget sågs 20 blommande örter. På Nyponkullen som består av rika bergarter är blåsippan vanlig. Annars var blomsterprakten i skogen ganska liten, inte ens vitsippa hade slagit ut på nordsidan.

I branterna fanns emellertid särdeles gott om döda träd och sällskapet roade sig med att studera och bestämma alla de tickor som använder dessa träd som underlag för sin existens. Sippskål, en liten skålformad svamp, som parasiterar på vitsippor hittade vi också. Detta kunde vi göra tack vare kunnig ledning av svampexperten Max Koschatzky. Att blomsterparkten var liten berodde förstås på den sena våren. En vitsippa tog våren på allvar och behagade oss med hela 17 kronlad, det var glädjande, den växte tillsammans med vispstarr och vätteros. Att vi nådde målet får vi annars tacka promenaden genom villakvarteren för, där tussilago, tusensköna, knippfryle, blåstjärna och förrymd ormöga bättrade på artlistan.

10 maj. Exkursion till Ljunghems backar i Sandhem med Anders Bertilsson (31 deltagare).

Främsta syftet med utflykten var att få se sig mätt på årets växt backsippa. Denna vackra vårväxt minskar så pass kraftigt att den blivit uppsatt som hotad på den nya rödlistan som kom ut endast någon vecka innan exkursionen. Årets växt innebär att Svenska Botaniska Föreningen vill att antalet backsippor ska uppmärksammas och räknas extra noga 2010. På Ljunghems backar, som är ett ganska stort område med betade grusåsar och kullar, märktes det inte att "backsippan blivit rödlistad". Nu orkade vi inte räkna, men uppskattningsvis var antalet plantor fyrsiffrigt. Trots soligt väder var det snålkallt och därför lite svårt att sitta still och njuta av kaffet. Desto trevligare var det att njuta av landskapet. På backarna kryllar det av fornlämningar och insprängt finns före detta åkrar av olika ålder, vissa väldigt små och terrasserade. Utöver backsipporna blommade bland annat desmeknopp, gullviva, buskviol, vårstarr och backstarr. Årets första gök gol i sydväst.

12 juni. Bussresan till Värmland under ledning av Owe Nilsson (18 deltagare).

Årets botaniska resa gick till Värmland. Vår guide för dagen, Owe Nilsson, mötte upp i Karlskoga och vårt första stopp var en rik blandskogsravín. Vi fick under dagen se många växter och bland dem några rariteter i form av hybridtrav, sarmatisk daggekåpa och amurtry. Vi besökte även den fantastiska Älvhytteängen, en svinsrotsdominerad löväng med bl a klasefibbla, majviva, blåtry och ett flertal orkidéer.

16 juni. Torpet Perkullen vid Ryssbysjön hos Thomas Dalkvist (21 deltagare).

I skogen vid Ryssbysjön finns ett litet torpställe med en äng och en kille vars främsta hobby är att utveckla sin äng. Det är Dalkvists äng vid torpet Perkullen och Thomas ideella arbete med skötsel, återskapande och återetablering vi talar om. Vi fick njuta resultatet av hans arbete och kunde även hjälpa till att komplettera Thomas tidigare upprättade artlistan med något tiotal nyfunna arter. Den roligaste var väl ängshavre, ett trevligt gräs som vill ha välskötta ängsmarker och som gynnas av rika förhållanden.

20 juni. De vilda blommornas dag.

Detta var sjätte året detta samarrangemang med de övriga nordiska länderna gick av stapeln. Fem blomstervandringar hölls i Södra Vätterbygden med intresserade deltagare. Flera av vandringarna var välbesökta.

28 augusti. Exkursion till Tidans mader med Anders Bertilsson (ca 10 deltagare).

Vi var två bilar som anlände till Madskogen någon kilometer nedströms Ettak där vi i det vackra vädret kunde se hundratals klockgentianor på en mad vid Tidan. Området blev reserat redan på 1950-talet men växte igen och restaurerades hårt på 1990-talet. Resultatet blev lyckat och klockgentianan ökade från några få exemplar runt 1985 till dagens flera hundra. Bland andra arter vi såg där kan nämnas krusfrö, ängsruta och hybriden mellan ängsstarr och grönstarr. Många fjärilar och andra insekter svävade runt bland blommande ängsvädd.

Efter Madskogen for vi ned till Ettaks strömmar uppströms Ettak. I den rofyllda omgivningen vid forsens brus kopplade vi av med att se på bland annat safsa, hampflockel och kransrams och vi strövade längs ån några hundra meter. Exkursionslunchen skall vi inte förglömma; den intogs på en trevlig grekisk krog i Tidaholm och mätta och belåtna for vi sedan hem efter en anspråklös exkursion i vackert sensommarväder.

18 september. Boerstånds på Haga industriområde med Lennart Persson (12 deltagare).

Entusiastiska medlemmar träffades för att få se boerstånds. För att inte gå direkt till dagens höjdpunkt besöktes först det igenväxande området i närheten av Jordbron, känt som KABE Sommarland, men nedlagt sedan ett par decennier. På vägen in i området uppmärksammades och jämfördes syltåg och stubbtåg, varav den senare inte är så vanlig i Jönköpingstrakten. En liten tippad jordhög med några trädgårdsväxter och ogräsarter fångade intresset en stund. Av kärlväxter vi tittade på kan nämnas blekbalsamin, strimsporre, gulsporre, revfingerört, rödtoppa, strätta, gullklöver, foderlosta, bergör och äkta vallört. Annars präglas området av inplanterade och kvarstående träd och buskar som delvis vållade deltagarna bekymmer att sätta namn på. Det var rosor, hagtornar, spireor, tokar, try, korneller, popplar, viden m fl arter. Det kan finnas anledning att besöka området fler gånger. På Haga industriområde fick vi så se det utlovade boerståndset i riklig mängd. Här avslutades expeditionen och deltagarna skingrades.

20 oktober. Linnés lärjunge Pehr Kalm med Gösta Börjeson (29 deltagare).

Gösta Börjeson höll ett föredrag om Linnés lärjunge Pehr Kalm, som reste till Nordamerika. Det var ett fint föredrag, där vi fick ta del av Kalms målande beskrivningar på mustigt 1700-talsspråk.

17 november. Gömda frön från glömda gårdar med Jens Heimdahl (53 deltagare).

Arkeobotanik var ämnet för dagen. Föredraget började med bilder på ett lingon som passerat en tarmkanal på 1600-talet. Jens Heimdahl är arkeobotaniker och paleoekolog. Han har erfarenheter från utgrävningar bland annat från fyra olika ställen i Jönköpings stad. Han har undersökt lämningar från den nya staden på Öster, med hantverkarkvarter från 1600- och 1700-talen. Det har gett helt nya inblickar i borgarnas odlingar, matvanor och kontaktnät. Men även lämningar från det medeltida Jönköping har undersökts. Wowh – vilket ämne och spännande föredrag.

10 december. Upplands flora med Mora Aronsson (20 deltagare).

Uppland ligger ”uppe ovanför Mälaren”. Landskapet är väl undersökt och nu har den nya floran kommit ut. Det handlar om ett projekt som pågått nästan på dagen i 20 år och som nu är klart. Boken presenterades och vi fick lära oss mycket om området, dess flora och dess floraförändringar.

//Styrelsen för Botaniska Sällskapet i Jönköping